

بسترهای ژئوپلتیک و امنیتی حضور داعش در آسیای مرکزی و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران

*سمیرا پورآقایی قلعه‌کلی¹

samirapouraghaei@gmail.com

چکیده

مقاله حاضر به بررسی خطر نفوذ داعش در آسیای مرکزی و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد. دولت‌های فرومانده و شکننده در آسیای مرکزی توانایی ایجاد رفاه، امنیت، آموزش و آگاهی‌های لازم را برای مردم خود ندارند؛ در نتیجه، شرایط برای گرایش مردم این مناطق به افراطگرایی فراهم می‌شود. در راستای خطر وجود و افزایش افراطگرایی تکفیری در مرزهای غربی ایران (عراق و سوریه)، خطر رشد این جریان در مرزهای شرقی، آسیای مرکزی و قفقاز جدی است. نخستین مسئله‌ای که در رابطه با حضور داعش در منطقه ولایت خراسان به ویژه آسیای مرکزی که نقطه تمرکز پژوهش حاضر بر آن است، به ذهن متبادر می‌شود این است که زمینه‌های اصلی و بسترهای شکل‌گیری حضور و نفوذ داعش در این منطقه چیست؟ چه تأثیری بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران خواهد داشت؟ فرضیه این نوشتار بر آن است که وجود عوامل و بستری در آسیای مرکزی مانند فقر، عدم توسعه‌یافتگی، بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی، وجود افراطگرایی اسلامی در میان برخی از مسلمانان این منطقه از یک سو، و وجود منابع معدنی غنی در این منطقه، وجود دو کشور مسلمان بنیادگرا (پاکستان و افغانستان) در همسایگی کشورهای این منطقه، نزدیکی کشور روسیه به این منطقه، حضور مسلمانان غرب چین (در استان سین کیانگ) در نزدیکی و همسایگی کشورهای منطقه آسیای مرکزی و از همه مهمتر استراتژی داعش در بین‌المللی کردن خود موجب شده است تا این منطقه مورد توجه این گروه تروریستی-تکفیری قرار گیرد و این گروه بتواند در این منطقه نفوذ و یارگیری کند.

کلیدواژه‌ها: گروه تکفیری- تروریستی، آسیای مرکزی، افراطگرایی اسلامی، جمهوری اسلامی ایران، بی‌ثباتی سیاسی.

1- مقدمه

از جمله گروه‌های تروریستی که در چند سال اخیر، منطقه آسیای غربی را مورد حمله قرار داد و چالش اساسی را متوجه دولت‌های این منطقه ساخت، گروه تکفیری است که از آن تحت عنوان دولت اسلامی عراق و شام² (داعش) یاد می‌شود. در مورد چگونگی شکل‌گیری داعش می‌توان بیان داشت که بعد از حمله آمریکا به عراق در سال 2003 و به بهانه مبارزه با تروریسم، شاخه القاعده در این کشور فعال شد و عملیات‌های انتحاری بسیاری در عراق به وقوع پیوست. در واقع گروه

*دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مطالعات منطقه‌ای گرایش آسیای مرکزی و قفقاز، دانشگاه علامه طباطبایی

¹ samirapouraghaei@gmail.com

² Islamic State of Iraq and the Levant